

စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန

စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာန

ဝါနှင့်လျော်မျှင်ထွက်သီးနှံဌာနခွဲ

ပိုးချည်ကောင်

Silk Worm

စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန
ဝါနှင့်လျှော်မျှင်ထွက်သီးနှံဌာနခွဲ

ပိုးချည်ကောင်

Silk worm (*Bombyx mori*)

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၁၂) ရက်

ပိုးချည်ကောင်

Silk worm (*Bombyx mori*)

နိဒါန်း

ပိုးချည်ထုတ်လုပ်ပေးသော ပိုးကောင်များမှာ ဘဝစက်ဝန်း အပြည့်အစုံရှိသော ပိုးမျိုးဖြစ်သည်။ Silk “The Queen of Fibres” ဟု ကမ္ဘာပေါ်ရှိ လူအများက ဆိုကြသည်။ ပိုးနှင့်ပိုးထွက်ပစ္စည်းများသည် အမြဲတမ်းလိုအပ်ချက်များလျက်ရှိပါသည်။ အာရှနှင့်ပစိဖိတ်ဒေသများသည် ပိုးစာပင်စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ပိုးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန် အလားအလာအကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။

ပိုးချည်မှာအလွန်သေးမျှင်ခြင်း၊ တစ်ကြိမ်တည်းရနိုင်သောအရှည်မှာ ရှည်လျားခြင်း၊ ပေါ့ပါးခြင်းနှင့်နူးညံ့ခြင်းတို့ကြောင့် ယခုအချိန်ထိ ပိုးချည်ကိုမိသော ချည်မျှင်မရှိသေးပေ။ ရေစုပ်ယူနိုင်မှုကောင်းခြင်း၊ ဆေးဆိုးနိုင်မှုကောင်းခြင်း၊ အပူအအေးဒဏ်ကိုခံနိုင်ရည်ရှိမှုကောင်းခြင်း၊ ခုခံနိုင်မှုကောင်းခြင်းနှင့် ဆွဲဆန်နိုင်မှုကောင်းခြင်း တို့ကြောင့် လျှပ်စစ်ပစ္စည်းများ၊ အလှကုန်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ ကျန်းမာရေးနှင့်ပါတ်သက်သော ဆေးကုသမှုအပိုင်းများ၊ အခြားလူသုံးကုန်ပစ္စည်းများနှင့် တိရိစ္ဆာန် အစားအစာ များတွင် အမျိုးမျိုးအသုံးချနိုင်သည်။

ပိုးချည်ကောင်၏ဘဝစက်ဝန်း

ပိုးချည်ကောင်သည် ၂၊ လောက်ကောင်၊ ရုပ်ဖုံးနှင့် ဖလံ ဟူ၍ ဘဝစက်ဝန်းအဆင့် (၄) ဆင့်ရှိပါသည်။ ပိုးမျိုးနှင့်ရာသီဥတုပေါ်မူတည်၍ ၂ဘဝ(၁၁-၁၄)ရက်၊ လောက်ကောင်ဘဝ (၂၄-၂၈)ရက်၊ ရုပ်ဖုံးဘဝ (၇-၁၄)ရက်နှင့် ဖလံဘဝတွင် (၄-၇) ရက် အသီးသီးကြာမြင့်ပြီး ၂ဘဝမှပိုးဖလံကောင် အဆင့်အထိ (၆-၇) ပါတ်အထိသက်တမ်းကြာရှည်ပါသည်။

ပိုးလောက်ကောင်ဘဝ

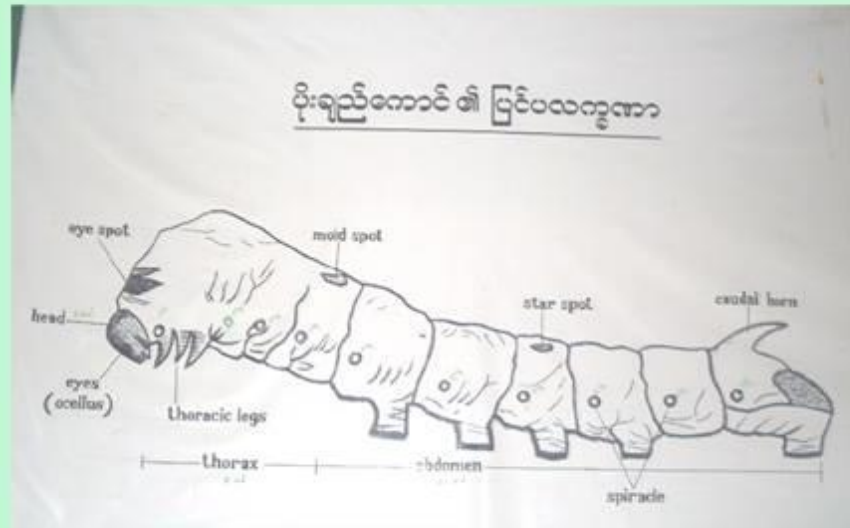
ပိုးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းတွင် ပိုးလောက်ကောင်ဘဝသက်တမ်းသည် အဓိက အရေးကြီးဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ ပိုးဥမှပေါက်လာသည့် ပိုးလောက်ကောင်ကို အရေခွံလဲသည့် အဆင့်အလိုက် အောက်ပါအတိုင်း အဆင့်ဆင့် ခွဲခြားနိုင်ပါသည်။

- (က) ပိုးလောက်ကောင် ပထမအဆင့်
- (ခ) ပိုးလောက်ကောင် ဒုတိယအဆင့်
- (ဂ) ပိုးလောက်ကောင် တတိယအဆင့်
- (ဃ) ပိုးလောက်ကောင် စတုတ္ထအဆင့်
- (င) ပိုးလောက်ကောင် ပဉ္စမအဆင့်

ပိုးမွေးမြူရေး အောင်မြင်ရန်အတွက် ပိုးလောက်ကောင်အဆင့်တိုင်းတွင် သတ်မှတ်ထားသည့် အပူချိန်နှင့် စိုထိုင်းဆ ထားရှိ၍ မွေးမြူရပါမည်။

ပိုးလောက်ကောင်၏ ဘဝအဆင့်များ

စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၊ ဝါနှင့်လျှော်မျှင်ထွက်သီးနှံဌာနခွဲ လက်အောက်ရှိ မျိုးပိုးဥ ထုတ်ခြံများမှ ပိုးဥများကို တစ်ကဒ်လျှင် ၁၆၀ဝိ/ ဖြင့်ရောင်းချပေးပါသည်။ ပိုးဥတစ်ကဒ်မှ ပိုးအိမ် ၄၀-၈၀ ပေါင်အထိ ထွက်နိုင်သည်။ ပိုးဥများကို ပိုးမွေးမြူသော ဌာနပိုင်ခြံ ၂၀ သို့ ဖြန့်ဖြူးပေးသည်။

ပိုးဥများကိုသယ်ဆောင်ရာတွင် (၁) နေရောင်တိုက်ရိုက် ထိတွေ့သော နေရာ၊ (၂) မိုးမိနိုင်သောနေရာ၊ (၃) အလွန်ပူသောနေရာ၊ (၄) အင်းဆက်များ စားနိုင်သော နေရာ၊ (၅) ဓါတ်ငွေ့များပြန့်နှံ့နေသော နေရာများတွင်မထားရပါ။

ပိုးဥဖောက်ရာတွင် စိုထိုင်းဆ ၇၅-၈၀ % ၊ အပူချိန် ၂၅-၂၆ °C ရှိပြီး တစ်နေ့ အလင်းရောင် ၁၈နာရီရှိသောအခန်းတွင် (၁၀)ရက်ကြာထားပါက ပိုးဥများ အရောင်ပြောင်း လာမည်။ (၂) ရက် အမှောင် ချထားပြီး နောက်နေ့ နံက် (၄) နာရီတွင် အလင်းရောင် ဖွင့်ပေးပါက ပိုးကောင်လေးများစုံစုံညီညီ ပေါက် လာပြီး ၉-၁၀ နာရီတွင် အစာစတင် ကျွေးနိုင်သည်။ ဥပေါက်ရာခိုင်နှုန်း ၈၀ ထက်နည်းပါက ထိုပိုးဥကို မသုံးသင့်ပါ။

ပိုးလောက်ကောင်အဆင့်အလိုက်လိုအပ်သည့် အပူချိန်နှင့်စိုထိုင်းဆ

စဉ်	ပိုးလောက်ကောင်အဆင့်	အခြေအနေ	သက်တမ်း (ရက် / နာရီ)	အပူချိန် °C	စိုထိုင်းဆ %
၁။	ပထမအဆင့်	ပိုးကောင်ပထမအဆင့် အရေခွံလဲခြင်း	၃ ရက် ၂၀ နာရီ	၂၇-၂၈	၉၀
၂။	ဒုတိယအဆင့်	ပိုးကောင်ဒုတိယအဆင့် အရေခွံလဲခြင်း	၂ ရက် ၂၀ နာရီ	၂၆-၂၇	၈၅
၃။	တတိယအဆင့်	ပိုးကောင်တတိယအဆင့် အရေခွံလဲခြင်း	၃ ရက် ၂၄ နာရီ	၂၅-၂၆	၈၀
၄။	စတုတ္ထအဆင့်	ပိုးကောင်စတုတ္ထအဆင့် အရေခွံလဲခြင်း	၄-၅ ရက် ၁.၅- ၂ ရက်	၂၄-၂၅	၇၅
၅။	ပဉ္စမအဆင့်	ပိုးကောင်ပဉ္စမအဆင့်	၇-၈ ရက်	၂၃-၂၄	၇၀
	စုစုပေါင်း		၂၄-၂၈ ရက်		

မှတ်ချက်။ ။ အရေခွံလဲချိန်တွင် စိုထိုင်းဆ ၆၅ % သာ လိုအပ်ပါသည်။

မကျွေးသင့်သောပိုးစာရွက်များ

- (၁) အလွန်ရင့်ခြောက်နေသော ပိုးစာရွက်များ၊
- (၂) အဝါရောင်သန်းနေသောပိုးစာရွက်များ၊
- (၃) ပိုးသတ်ဆေး၊ ဓါတုဆေးများနှင့်ထိတွေ့သောပိုးစာရွက်များ၊
- (၄) ရွံ့နှင့်ဖုန်ပေနေသောပိုးစာရွက်များ၊
- (၅) လောင်းရိပ်မိသော ပိုးစာရွက်များ၊
- (၆) ရေစိုနေသောပိုးစာရွက်များ နှင့်
- (၇) ပိုးမွှားရောဂါကျရောက်နေသောပိုးစာရွက်များ ဖြစ်ကြပါသည်။

ပိုးကောင်အရှေ့ခွဲလဲသောလက္ခဏာများ

- (၁) အရှေ့ခွဲတင်းမာတောက်ပြောင်ခြင်း၊
- (၂) ကိုယ်လုံးအရောင်မှာ ဖယောင်းသားအရောင်ပေါက်နေခြင်း၊
- (၃) နှုတ်ဖျားမှ ပိုးချည်စလေးများထွက်လာခြင်း၊
- (၄) ခေါင်းထောင်၍ငြိမ်နေပြီး အစာမစားတော့ခြင်း တို့ဖြစ်ကြသည်။

သန့်ရှင်းရေးပြုလုပ်ခြင်းနှင့် နေရာချဲ့ခြင်း

ပိုးငယ်ဆင့်တွင် အဆင့်တိုင်း၌ သန့်ရှင်းရေးတစ်ကြိမ်ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ပြီး အဆင့်ကြီး လာတိုင်း နေရာချဲ့ပေးရမည်။ ပိုးကြီးဆင့်တွင် သန့်ရှင်းရေးကို အနည်းဆုံး (၂) ကြိမ်ပြုလုပ်ပေး ရမည်။ လုံလောက်သော နေရာချဲ့ပေးခြင်းကို ပြုလုပ်ပေးရမည်။ နေရာကျပ်ပါက ကြီးထွားမှုကို ထိခိုက် စေနိုင်သည်။ ပိုမွှားကျရောက်ရန်လည်း လွယ်ကူသည်။

ပိုးမွှေးခန်းတွင်းလိုအပ်သော အပူချိန်နှင့် စိုထိုင်းဆရရှိရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း

ပတ်ဝန်းကျင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကိုလိုက်၍ ပိုးမွှေးခန်းတွင်းအပူချိန်နှင့် စိုထိုင်းဆကို လိုအပ် သလောက်ရရှိရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲပေးရမည်။ ပူပြင်းခြောက်သွေ့ခြင်းမှ ပျောက်ရန်

- (၁) ပြူတင်းပေါက်များဖွင့်ပေးပါ။ လေဝင်လေထွက်ကောင်းအောင်ပြုလုပ်ပေးပါ။
- (၂) ပိုးခန်းနံရံနှင့်ကြမ်းပြင်ကိုရေဖျန်းပေးပါ။
- (၃) စိမ်းစိုလတ်ဆတ်သောအရွက်များကိုကျွေးပါ။ ပုံမှန်အရွယ်ထက်ကြီး၍လှီးကျွေးပါ။

ပူအိုက်စွတ်စိုခြင်းမှပျောက်ရန်

- (၁) လေတိုက်သည့်ဘက်မှပြုတင်းများပိတ်၍ လေကွယ်သည့်ဘက်မှပြုတင်းများဖွင့်ပါ။
- (၂) ညအေးသည့်အခါ လေထွက်ပြုတင်းပေါက်များဘက်၌ မီးဖိုထား၍ စိုထိုင်းဆ နည်းရန် ဆောင်ရွက်ပါ။
- (၃) ပိုးမွေးစင်နှင့်ဘန်းများတွင်ထုံးဖြူးပေးပါ။
- (၄) အလွန်ပူသည့်အခါ အစာလျှော့ကျွေးပါ။

အေး၍ခြောက်သွေ့ခြင်းမှပျောက်ရန်

- (၁) အခန်းတွင် ခွက်တစ်ခုထဲ၌ ရေထည့်၍ အပူပေးပါ။ ပြုတင်းပေါက်များ ပိတ်ပါ။ အပူချိန် တက်လာပါက လေကောင်းလေသန့်ရရန် ပြုတင်းပေါက်များဖွင့်ပါ။
- (၂) ပိုးငယ်ဆင့်တွင် ဆီစိမ်စက္ကူအုပ်၍ မွေးပါ။

အေး၍စိုစွတ်ခြင်းမှပျောက်ရန်

- (၁) မီးဖိုပေးပါ။
- (၂) အပူချိန်မြင့်က ပြုတင်းပေါက်များဖွင့်ပါ။
- (၃) အစာလျှော့ကျွေးပါ။ ပိုးစင်၊ ဘန်းများအား ထုံးဖြူးပေးပါ။
- (၄) အညစ်အကြေးများအားသန့်ရှင်းပေးပါ။

ပိုးကောင်ပဉ္စမဆင့်တွင် (၇) ရက်မှ (၈) ရက်စားပြီးပါက ပိုးကောင်ရင့်မှည့်လာသည်။ ထိုအချိန်တွင် ပိုးကောင်များကိုကောက်၍ မာဘူရို (ပိုးအိမ်ဖွဲ့ကရိယာ) တွင်ထည့်ပေးပါက စတင်၍ အိမ်ဖွဲ့သည်။ ရင့်မှည့်သောပိုးကောင်၏ လက္ခဏာမှာ -

- (၁) အကောင်၏အရွယ် အနည်းငယ် ကျုံ့သွားသည်။
- (၂) ပိုးကောင်၏အရောင် ဖယောင်းသား ဝါရောင်ပြောင်းလဲသွားသည်။
- (၃) ခေါင်းထောင်၍ ပါးစပ်မှ ပိုးချည်မျှင်များ ထွက်စပြုလာသည်။
- (၄) ပိုးအိမ်ဖွဲ့ရန် နေရာရှာလာသည်။

ပိုးမှည့်ချိန်တွင် အချိန်မဆွဲဘဲ ပိုးအိမ်ဖွဲ့ကရိယာထဲသို့ ထည့်ပေးရမည်။ နောက်ကျပါက ပိုးချည်များ ဆုံးရှုံးနိုင်သည်။ ပိုးအိမ်ဖွဲ့ကရိယာကို ကြိမ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါးဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကောက်ရိုးဖြင့်လည်းကောင်း ဒေသထွက်ပစ္စည်းများဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ပိုးအိမ်ဖွဲ့စဉ် အခန်းအပူချိန် ၂၃-၂၄ ° C ၊ စိုထိုင်းဆ ၆၀-၆၅ % ရှိရမည်။ လေကောင်းလေသန့် ရရှိအောင် ပြုလုပ်ပေးရမည်။ ပထမ (၂) ရက်တွင် အလင်းရောင် မဝင်အောင် ပြုလုပ်ပေးရမည်။ နောက်နေ့များတွင် လေကောင်းလေသန့်နှင့် အလင်းရောင်ရရန် ပြုတင်းပေါက်များ ဖွင့်ပေးနိုင်သည်။ ပိုးအိမ်ဖွဲ့သည့်နေ့မှ (၅-၇) ရက်တွင် ပိုးအိမ်ဖွဲ့ကရိယာမှ ထုတ်ယူနိုင်သည်။

ပိုးအဝယ်ဒိုင်နှင့်နီးပါက ပိုးအိမ်အစိုကို ရောင်းချနိုင်ပြီး ဝေးပါက အခြောက်ပြုလုပ်၍ ရောင်းချနိုင်သည်။ ရောင်းချချိန်တွင် အပေါ်ယံအမွှေးပွများ ဖယ်ရှားပြီး ပေးပို့ရသည်။

နိဂုံး

ပိုးမွေးမြူခြင်းသည် ခက်ခဲသောအလုပ်မဟုတ်သကဲ့သို့ လွယ်ကူသောအလုပ်လည်း မဟုတ်ပါ။ စနစ်တကျနှင့် မှန်မှန်ပြုလုပ်ရမည့် အလုပ်ဖြစ်သည်။ ပိုးစာခင်းကိုလည်း စနစ်တကျပြုစုခြင်းနှင့်ပိုးမွေးစဉ် စနစ်တကျမွေးမြူပါက ပိုးအိမ်အထွက်မှာလည်း ကောင်းမွန်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ပိုးမွေးခြင်းမှာ ခက်ခဲ၍ အားအင်စိုက်ထုတ်လုပ်ရသောအလုပ်မဟုတ်သောကြောင့် ကလေးနှင့်သက်ကြီးရွယ်အိုများပါ မကျန်ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး အပိုဝင်ငွေရရှိစေနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ တောင်ပေါ်ဒေသ တိုင်းရင်းသားတို့ ပိုးမွေးခြင်းဖြင့် အပိုဝင်ငွေရမည့်အပြင် ဒေသသုံး ရိုးရာ အဝတ်အထည်များ ကို လည်း ကိုယ်တိုင်ထုတ်လုပ်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ဒေါ်ရီရီလှိုင်
ဒု - ညွှန်ကြားရေးမှူး